

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT
UNIVERSITETI KATTAQO'RG'ON FILIALI**

Ro'yxatga olindi:

№ _____

2022 - yil " ____ " _____

"TASDIQLAYMAN"

SamDU Kattaqo'rg'on filiali direktori:

Sh.R.Urakov

2022 - yil " 5 " 09

**HUSNIXAT O'QITISH TEXNOLOGIYASI
FANING O'QUY DASTURI**

Bilim sohasi:	100 000- Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110 000- Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	60110500- Boshlang'ich ta'lim

Fan/motil kodi MTS-05	O'quv yili 2024-2025	Semestr 5	IXTS - Kreditlar 3	
Fan/motil turi Tutqich	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
Fan nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Umumiy soat	
Husnixat o'qish texnologiyasi	40	50	90	

2. 1. Faning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga husnixat texnologiyasidan nazariy ma'lumot berib, husnixat talablari asosida yozishga o'rgatish. Husnixatga o'rgatishning metod va usullari bilan, ta'limiy vositalar bilan tanishtirish va ularni ta'lim jarayoniga tatbiq etish bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishdir.

Fanning vazifasi – talabalarga yozuv, chiroyli yozuv, yozuvning ahamiyati haqida, o'z dasturi ustida ishlash usullari haqida, boshlang'ich ta'lim o'quvchilarini husnixatga o'rgatishning shartlari, qoidolari, metodlari va usullari, o'quvchilar yozuvini baholashga o'rgatish haqida nazariy ma'lumot berish, amaliy malaka hosil qilishdir.

Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)
Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: (18)

1-mavzu. Husnixatga o'rgatishning maqsad va vazifalari

Chiroyli yozuvning ahamiyati. O'quvchilarni chiroyli yozuvga o'rgatishning pedagogik va ijtimoiy ahamiyati, chiroyli yozuv o'quvchida mehnat qobiliyatini shakllantirishi, yuldarilgan vazifalarni toza, aniq, madaniyat bilan bajarishga o'rgatish, estetik didni tarbiyalashi, chiroyli yozuv imlo xatolarining oldini olishi

2-mavzu. Yozuvlar tarixidan ma'lumot

Kishilik tarixida va o'zbek xalqi tarixida qo'llanilgan yozuvlar haqida. Qadimdan kishilarning o'z fikrlarini boshqalarga yetkazish istagini his qilganliklari, ularni turli predmetlarga, toshga, metall, tuproqqa, teri, daraxt po'stloqlariga yozganlari; yozuv qisqli sifatida par, qalam, ruchka, avtoruchka, sharikli ruchkalardan foydalanganlari. O'quvchilarning o'qiy olishi uchun yozuvning aniq, ravshan bo'lishiga intilgani haqida ma'lumot. Yozuv, asosan, maxsus mutaxassislar, saroy, davlat arboblari, qozilar tomonidan yozilganligi.

3-mavzu. Husnixatga o'rgatish metodikasining shakllanish tarixi

Xattodlik san'ati. Xattodlik maktablari haqida ma'lumot. Hirot maktabi haqida ma'lumot.

4-mavzu. Yozuv materiallari va qurollari. Yozuvning gigienik shartlari

Yozuv qurollari va ularni foydalanish. Xattotlarga qo'yiladigan talablar. Alifboning yozma shakli. Husnixat dafтарыga qo'yiladigan talablar. Bo'rga qo'yiladigan talablar. Ruchkaga qo'yiladigan talablar. Yozuvning gigienik va metodik shartlari haqida umumiy ma'lumot.

5-mavzu. Husnixatga o'rgatish tamoyillari. Husnixatga o'rgatish usullari

Onglilik tamoyili. Genetik tamoyil. Takrorlash tamoyili. Ko'rgazmalilik tamoyili. Bolaning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olish tamoyili. Yozuvga o'rgatishning o'qishga o'rgatish bilan bir paytda amalga oshirish tamoyili. Savodli yozuvning grafik bilimlar bilan bog'liqlik tamoyili. Chiziqli usul. Genetik usul. Namunaga qarab yozuv usuli. Namunaga qarab ko'chirib yozuv usuli. Nusxa ko'chirish usuli. Tasavvur orqali yozuv usuli. Yozuv malakasini ongli o'zlashtirish usuli. Qo'l harakatini mashq qildirish usuli.

6-mavzu. Husnixat darslarida o'quvchilar yozuviga qo'yiladigan talablar

Husnixatning gigienik talablariga rioya qilish. Grafik me'yorga amal qilish. Harflar qiyaligini to'g'ri saqlash. Dasturni partada yozish talablari asosida turish. Harflarni bir tekis bosimsiz yozish. Harflarning tutashtirilishini to'g'ri ifodalash. Qo'l uzmasdan yozish.

7-mavzu. Boshlang'ich sinf husnixat darslarining rejalashtirilishi

Boshlang'ich sinflarda husnixat darsini rejalashtirish. Ruchkani to'g'ri ushlash. Yozuv jarayonida partada to'g'ri o'tirish.

8-mavzu. Boshlang'ich sinfda husnixat darslari tuzilishi

O'quvchilarni yozuv jarayoniga tayyorlash. Yozilishi o'rganilgan harflarni yozishni takrorlash va mustahkamlash. Yozilishi o'rgatiladigan harflar, so'zlar va gaplar yozish yuzasidan og'zaki suhbat.

9-mavzu. Oz komplektli boshlang'ich sinflarda chiroyli yozuv darslarini tashkil etish

Yozuvga tayyorgarlik mashqlarini tashkil etish. Birinchi guruh mashqlari. Ikkinchi guruh mashqlari. Uchinchi guruh mashqlari.

Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar(22):

1. Husnixatga o'rgatishning maqsad va vazifalari.
2. Harf elementlarini yozish.
3. Ilmoq elementli harflar guruhi bilan tanishtirish.
4. Halqali kichik harflar guruhi bilan tanishtirish.
5. Yarim oval elementli kichik harflar guruhi bilan tanishtirish.
6. To'liq oval elementli harflar guruhi bilan tanishtirish.
7. Harf birikmalari va ularning elementlari ustida ishlash.
8. Yozma bosh harflarni guruhlarga bo'lish.
9. Rasmiy ish hujjatlarini husnixat bilan yozish.
10. Tekshiruv diktantini o'tkazish.
11. Husnixat darslarini rejalashtirish va qo'yiladigan talablar.

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar uchun tavsiya etiladigan mavzular:(50)

1. "Yozuvning jamiyatda tutgan o'rni" mavzusida maqola tayyorlash.
2. Kichik ilmoqli harflar uchun ko'rgazmali qurollar tayyorlash.
3. Kichik ilmoqli harflarni o'rgatish dars ishlanmasini tayyorlash.
4. "Boshlang'ich sinf o'quvchilarini husnixatga o'rgatish muammolari" mavzusida maqola tayyorlash.
5. Kichik xalqali harflar uchun ko'rgazmali qurollar tayyorlash.
6. Kichik xalqali harflarni o'rgatish dars ishlanmasini tayyorlash.
7. Kichik yarim oval shaklli harflarga ko'rgazmali qurollar tayyorlash.
8. Kichik yarim oval shaklli harflarni o'rgatish dars ishlanmasini tayyorlash.
9. Kichik to'liq oval shaklli harflarga ko'rgazmali qurollar tayyorlash.
10. Kichik to'liq oval shaklli harflarni o'rgatish dars ishlanmasini tayyorlash.
11. Yozuv qurollari va materiallari haqida ma'lumot bering.
12. Bosh harflar uchun ko'rgazmali qurollar tayyorlash.

	13. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini husnixatga o'rgatishning metodik shartlari qanday? 14. Husnixat darslarini rejasini tuzish. 15. Husnixat daftariga taqriz yozish. 16. Husnixat darslarini yillik rejalashtirish. 17. Matematik raqamlarni yozma shakli uchun ko'rgazma tayyorlash. 18. "O'quvchilarni chiroyli yozuvga o'rgatishning ijtimoiy ahamiyati" mavzusida maqola tayyorlash. 19. Xattotlik maktablari haqida ma'lumot bering. 20. Husnixat darsi uchun metodik tavsiyalar ishlab chiqish. 21. O'quvchilarning shaxsiy kamchiliklarini bartaraf qilish yo'llari qanday? 22. Husnixat daftariga qiyosiy-tanqidiy tahlili. 23. I-sinflar ushuncha nashr etilgan Husnixat daftarining tahlili. 24. I-sinflar ushuncha nashr etilgan metodik qo'llanmalarining qiyosiy tanqidiy tahlili. 25. "O'quvchilarni chiroyli yozuvga o'rgatishning pedagogik ahamiyati" mavzusida maqola tayyorlash. 26. "Bildirishnoma"ni husnixat bilan yozing. 27. "Ariza"ni husnixat bilan yozing. 28. "E'lon"ni yozma va bosma hollarda yozing. 29. "Bayonnoma"ni husnixat bilan yozing. 30. "Tavsiyнома"ni husnixat bilan yozing.
3.	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: ➤ Boshlang'ich sinf husnixat o'qitish metodikasining o'ziga xos xususiyatlari; ➤ Husnixatga o'rgatishning ahamiyati va vazifasi; ➤ Boshlang'ich sinflarda husnixat o'qitish metodikasi sohasida olib borilgan tadqiqotlar va fanning muhim bo'lgan muammolari; ➤ Husnixat o'qitish metodikasi tarixi va hozirgi vaqtdagi holati to'g'risida bilimga ega bo'lish; ➤ Husnixat o'qitish metodikasi fanining ilmiy asoslarini, tamoyillarini, ta'lim jarayonida qo'llanadigan metodlarni, dasturlari va tarkibini; ➤ Boshlang'ich sinflarda ona tili, o'qish darslarida o'quv-tarbiya jarayonini tashkil etishning eng qulay va foydali shakllari, usullari va vositalarini bilishi, ko'nikma hosil qilishi; ➤ Husnixat darslarida ta'lim va tarbiya birligi tamoyiliga amal qilish; ➤ Dars jarayonida ilg'or va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni olib kirish, kompyuter va o'qitish texnika vositalaridan, turli ko'rgazma hamda tarqatma materiallardan samarali foydalana olish; ➤ O'quvchilar bilimini tekshirish va baholash shakllarini aniqlay olish;

	➤ Xatolarni kelib chiqish sabablarini aniqlash hamda xatolarning oldini olish va bartaraf qilish ustida ishlash malakalariga ega bo'lish lozim.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • Ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • tarqatma materiallar; • ko'rgazma qurollar; • Kompyuter; media; • Internet yangiliklari; • muammoli ta'lim; • qiyosiy tahlil.
5.	VII. Kreditni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil nazariyada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish.
6.	Asosiy adabiyotlar: 1. Gulomova X., Yo'ldosheva Sh., Mamatova G., Boqiyeva H., Masharipova U., Sattorova X. Husnixat va uni o'qitish metodikasi. – T.: TDPU, 2013. -70 bet 2. Gulomova X., Yo'ldosheva Sh., Mamatova G., Boqiyeva H., Sobirova N. Husnixat va uni o'qitish metodikasi. –T.: Yangiyo'l poligraf servis, 2008 Qo'shimcha adabiyotlar: 1. Safarova R. Va boshq. Alifbe. – T.: "O'qituvchi", 2020 2. H. Bakiyev, N. Ahmedova, N. Azizova, D. Nosirova, B. Teshaboyeva, U. Ismotlova, B. Egamberdiyeva "Savodga o'rgatish darslari". –T.: "Ekstremum-press", 2014. - 119 bet 3. Abdullayev Q. Va boshq. Savod o'rgatish. – T.: "O'qituvchi", 1996. Axborot manbalari (saytlar): 1. www. tdpu.uz 2. www. pedagog.uz 3. www. Ziyonet.uz 4. www. yedu.uz
7.	Fan dasturi Samarqand davlat universitetining Kattaqo'rg'on filiali kengashining 2022-yil 5 - sentabrda 4 - son bayonnoma bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: M.Fayzullayeva—SamDUKF, "Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim, sport" kafedrasining o'qituvchisi.
9.	Taqrirlash: M. Hazratqulov— SamDU O'zbek-Fin PI, "Boshlang'ich ta'lim metodikasi" kafedrasining katta o'qituvchisi (PhD) Sh. Mahmadiyev— SamDU, "O'zbek tilsunoslari" kafedrasining mudiri, f.f.n dots

